

Jordbær – sorter og økologisk dyrking – erfaringer fra Gjennestad Gartnerskole

Utarbeidet av Vestfold Bondelag i samarbeid med Gjennestad Gartnerskole
Tekst: Berit Viken

Foto: Berit Viken

- **Plantematerialet må være friskt, ha god sykdomsresistens og gi bær med god smak**
- **Dyrkingen må legges opp slik at det blir lite sykdommer og skadedyr**
- **Mypex fiberduk fungerer bedre enn plast og halm**

Det er gjort studier som viser at økologisk dyrkede produkter inneholder mer antioksidanter enn konvensjonelt dyrkede. Det er en side av saken. Men at sortsvalget i seg selv også er svært viktig har jeg funnet ut gjennom mine utprøvinger med jordbær. Det er stor forskjell

på smaken på de ulike sortene. Det er viktig at de som dyrker økologisk får tilgang til det beste plantematerialet på lik linje med de konvensjonelle dyrkerne, og ikke blir avspist med noen "gamle", men ikke så gode sorter både når det gjelder smak og sykdomsresis-

Jordbær – sorter og økologisk dyrking

tens. Og problemet er nok både å få tilgang til materialet og å få noen til å oppformere det og selge det. De store frøfirmaene og sortseiere er ikke alltid like interessert i nisjeprodukter, men satser mer på å serve de store produksjonene. Her er fortsatt en stor jobb å gjøre både i forhold til frø og plantemateriale.

Skal økologisk produksjon utvikle seg videre er vi også helt avhengig av gode planteforedlere som satser bevisst på å kombinere sine kunnskaper om planter, plantesykdommer, resistensforedling og smaksegenskaper.

Agronomi

Det er ikke bare oppal og friske planter som er viktig for å lykkes med økologisk jordbær dyrking. Jord, gjødsling og stell, samt dyrkingsmetode anser jeg som å være like viktig for å lykkes. Med andre ord så må du ha en god agronomiforståelse.

Jorda bør i utgangspunktet være godt drenert og helst ligge litt i en helning. Jordbær vokser naturlig der det er litt tørt. Planteradene legges med framherskende vindretning. Jorda bør være nokså fri for rotugras.

Ved jordprøvetaking bør en få bekreftet av jordas næringstilstand er normalt god.

Plast kan være uheldig

Etter flere års prøving og feiling vil jeg si at de tradisjonelle jordbærrennene med halm i gangene og jordbærplast på sengene er en svært uheldig kombinasjon sammen med økologisk drift.

Du kan lett få problemer med ugras. Halm må fylles på to ganger i sesongen, og du må ha tilgang til økologisk halm selvfølgelig. I tillegg vil plasten, som er tett, føre til at det samler seg fuktighet og vanddammer rundt plantene. Det går lett hull på plasten og ugraset dukker opp der også. Fuktigheten gir gråskimmelangrep. Gjødsel kommer ikke ned til plantene gjennom den tette plasten. Sneglene trives i halm og ugras, og det blir en overvintringsplass for alskens småkryp.

Mypex fiberduk

Noen prøver seg på hvitkløver i gangene og klippe gras gjennom sesongen, men det gir mye mat til snegler. DERFOR har jeg gått over til Mypex fiberduk. Den er en vevd duk som slipper regn, vanningsvann og gjødsel lett gjennom og ned til planta. Det blir raskt tørt rundt planta etter regnvær. Til og med i dag –

27. oktober gikk jeg tørrskodd i jordbæråkeren til tross for at det regnet ganske heftig i hele går.

Nyplanting på duk. Foto: Svein Ø. Solberg

Ugraset kommer ikke opp gjennom duken. Den tåler tråkk og til og med kjøring og varer i mange år. Den koster noen kroner mer i innkjøp, men det er et enkelt regnestykke å se at det lønner seg likevel, hvis du tenker på timelønn til lusing og halmlegging.

Mypex-duken legges enklest på flat jord. Vi legger altså ikke opp senger før planting. Den festes enkelt ved å lage seg noen store kramper av vanlig rundjern som bankes ned i jorda. Hull til plantene må skjæres eller helst brennes. Det er best å gjøre hullet så lite som mulig, for å unngå at ugraset finner veien opp.

Gjødsling skjer hvert år med 100 kg Vadheim Groplex 8-2-5 per dekar ved hjelp av en vanlig sentrifugalspreder på store arealer eller for hånd på små arealer. Deretter vil gjødsel renne ned gjennom duken ved første regnvær.

Jordbær – sorter og økologisk dyrking

Erfaringer med sortene

Hanibal

Engangsblomstrende, ny av året, egner seg ikke for økologisk dyrking da den har store angrep av mjøldogg. Bærene får vi smake til neste år.

Babette

Engangsblomstrende, har ikke soppangrep, men en villter vekst på jordet med utallige utløpere som kan gjøre den ugrei å handtere. Bærene får vi smake til neste år. Jeg høster ikke stiklinger av den i år i alle fall.

Polka

Engangsblomstrende – Den beste sorten til nå. God smak, god avling, middels tidlig. Sterk mot sopp og ikke for stort bladverk, og min favoritt blant de engangsblomstrende. Passelig mengde utløpere

Florence

Engangsblomstrende, store frodige planter med friskt bladverk. Likevel litt oppskrytt. Bærene var rett og slett litt tamme i smaken i forhold til de andre sortene. Bærer godt og mye. Passelig med utløpere.

Honeoye

Engangsblomstrende, kraftig, litt grov plante med gode bær. Store og fine. Kan ha lett for å få hvit spiss hvis de ikke får modne lenge nok. De må være helt modne for å være gode. Litt seinere enn Polka. Får mjøldoggangrep ved spesielle værforhold, men det er oftest etter bæring og influerer ikke på bærene. Hvis en kapper ned de gamle bladene i sluttene av august blir det ingen problemer året etter. Rikelig med utløpere kan bli et problem.

Rondo

Remonterende – ny sort som vekker begeistring. God på smak, ikke så mye blomster som Rita, En kraftigere plante. Veldig frisk og fin i bladverket. Denne vil vi få mye glede av. Ikke så mange utløpere på denne heller, mindre arbeid med reinhold da. En sikker vinner!!

Rita

Remonterende – den blomstrer seg i hjel og krever tynning i blomsten. Er en sort som bærer til frosten tar den. Morsom i hagesammenheng, men bærene blir litt små. Bladene får mye bladfleksopper på ettersommeren, men det virker ikke inn på bærene. Får lite utløpere siden den bruker all energien på blomster og bær.

Mer informasjon

E-post: berit.viken@gjennestad.no

Sorten 'Babette'. Foto: Kjell-Ivar Schia

Sorten 'Florence'. Foto: Kjell-Ivar Schia

Sorten 'Rita'. Foto: Berit Viken

Sist oppdatert 1. november 2006

Nasjonalt Pilotprosjekt for Økologisk Formeringsmateriale

- Tema 1 – Engfrø
- Tema 2 – Såknorn
- Tema 3 – Settepotet
- Tema 4 – Grønnsaker og urter
- Tema 5 – Frukt og bær
- Tema 6 – Generelt om frø

Last ned fra www.agropub.no eller
www.grontfagsenter.no/of

Utgitt med støtte fra Statens Landbruksforvaltning